

فعلا خبری نیست!

زهرا رضانی خبرنگار گروه دانشگاه

بازنگری آیین نامه ارتقای اساتید را باید یکی از ماجراهای پر فراز و نشیبی دانست که هنوز بعد از ۳ سال از آغازش به نتیجه نرسیده است. هرچند اولین قدم های آن از اواخر دولت روحانی برداشته و در شورای اسلامی شدن دانشگاه ها مطرح شد اما تا آغاز دولت جدید رسیدگی به آیین نامه جدید مسکوت ماند. اگرچه این اولین رفت و برگشت طرح بازنگری از خیابان هرمزان تا طلائع بود اما پس از دو رفت و برگشت دیگر هنوز هم به سرانجام نرسیده است.

مرداد ماه سال ۱۴۰۲، محمدحسین ساعی، عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی اعلام کرده بود، اولین نسخه این آیین نامه در دولت روحانی ارائه شد که به وزارت علوم برگشت داده شد و نسخه دوم هم مرداد ماه ۱۴۰۲ به شورا ارسال شد اما این نسخه هم مقبول نیفتاد. ۲۵ مهر ماه سال گذشته مسئله اصلاح آیین نامه ارتقا مورد تذکر رهبر انقلاب قرار گرفت؛ تذکری که باعث شد موضوع به شکل ویژه ای در دستورکار شورای عالی انقلاب فرهنگی قرار گیرد. ماحصل آن هم به تصویب اصول ۱۰ گانه حاکم بر بازنگری آیین نامه ارتقا منجر شد. براساس مصوبه شورا، بخش عمومی آیین نامه به وزارتین علوم و بهداشت و بخش علوم انسانی - اجتماعی نیز به شورای تحول علوم انسانی محول شد. سومین نسخه آیین نامه ارتقای اساتید در اردیبهشت ماه ۱۴۰۳ به شورا ارسال شد.

محمد سلیمانی، قائم مقام وزیر علوم برای این نسخه نشست خبری هم برگزار و این نسخه را به عنوان نسخه نهایی معرفی کرد؛ هرچند بسیاری از سوالات خبرنگاران و ابهامات آنان هم بی پاسخ ماند. آنگونه که سلیمانی گفته بود در این نسخه ۹ محور برای چگونگی ارتقای اعضای هیئت علمی پیشنهاد داده شده که حذف شاخص وتویی بودن مقالات

منتشره در نشریات بین المللی را باید مهم ترین آن دانست. اما بار دیگر این نسخه از سوی شورای عالی انقلاب فرهنگی رد و به وزارت علوم برگشت داده شد تا پرونده اصلاح آیین نامه ارتقا کماکان باز بماند. با این حال معاون آموزشی وزیر علوم این اتفاق را به معنی رد آیین نامه نمی داند و معتقد است چنین کاری برای تطبیق پیش نویس با اصول حاکم بر بازنگری آیین نامه است.

رازینی در گفت و گو با «فرهیختگان» گفت: «شورای عالی فرهنگی در ابتدا اصولی را تصویب و خواستار آن شده بود که این آیین نامه با آن تطبیق پیدا کند، به همین دلیل آیین نامه را به وزارتخانه برگرداند. درحقیقت این برگشتن به معنی رد و یا تأیید آیین نامه نیست و این مسئله تنها به این دلیل اتفاق افتاده که تطبیق این اصول با آیین نامه تدوین شده گزارش شود. یعنی ما بگویم اصول ۱۱ گانه ای که شورا تصویب کرده چگونه در آیین نامه بروز و ظهور پیدا کرده است.» او با تأکید بر اینکه آیین نامه مفصل بوده و تناظر بین اصول تصویبی از سوی شورا و آیین نامه مشخص نبود، افزود: «به همین دلیل شورای عالی انقلاب فرهنگی آیین نامه را برگرداند تا این مسئله رفع شود. البته شاید در برخی موارد هم خلاهایی وجود داشت و برخی از اصول کم رنگ بوده که تلاش می کنیم این مشکل حل شود.»

معاون آموزشی وزارت علوم درباره زمان برگشت دوباره آیین نامه به شورای عالی بیان داشت: «آیین نامه در پیرویه بررسی است و اینکه چه زمانی به شورا برگشت داده می شود را نمی توان از الان به صورت دقیق مشخص کرد اما به محض پایان این بررسی ها، آیین نامه دوباره به شورا برگردانده خواهد شد.» رازینی تصریح کرد: «طبیعتاً برای بازنگری آیین نامه ارتقا کارگروهی شکل گرفته و در آن از نظر خود اساتید دانشگاه ها استفاده خواهیم کرد؛ چراکه تأکیدمان آن است که جمع بسیاری به جامعه دانشگاهی را باید جدی بگیریم و بیش از گذشته به آن بپردازیم و این کار هم باید در حوزه های مختلف صورت بگیرد. خوشبختانه همین مسیر را در حوزه آیین نامه ارتقا

نیز پیش گرفته و خود اساتید در این حوزه مشارکت می کنند تا بتوانند بگویند چطور می توان بین وظایفشان و مسائل معیشتی شان ارتباط ایجاد کرد.» او به چگونگی رفع چالش های مالی اساتید در این آیین نامه اشاره کرد و گفت: «قطعه اهرم آن است که ما هر چقدر پژوهش ها و کارهای علمی اساتید را به فضای جامعه و صنعت نزدیک کنیم، خود به خود نظام تأمین مالی را هم به همراه می آورد یعنی کاری که در سامانه نان انجام می شود؛ صنعت، جامعه و دولت نیازش را ثبت می کند و به استاد اجازه می دهد تا در موضوع مورد نظر دانشجوی بگیرد و وقتی این اتفاق می افتد؛ طبیعتاً پشتوانه هزینه های مالی هم تأمین می شود.» معاون آموزشی وزیر علوم در توضیح بیشتر این مسئله گفت: «امروز این مدل شیوه تأمین مالی در بسیاری از کشورهای دنیا هم صورت می گیرد. یعنی بخشی از امرار معاش اساتید دانشگاه از محل منابعی است که به واسطه پژوهش هایشان به دانشگاه می آورند و قطعاً باید حقوق و مزایای متعارف را هم برای اساتید در نظر گرفت.»

رازینی گفت: «یکی از نکاتی که در پیش نویس آیین نامه ارتقا آمده و در اصول شورای عالی انقلاب فرهنگی هم وجود دارد، توجه بیشتر به حوزه آموزش است؛ هرچند که قبلاً هم ماده ۲ آیین نامه ما مربوط به آموزش بود اما امروز تأکید می شود ارتقا از مسیر آموزش هم بر اساس مرحله امکان پذیر باشد، یعنی اگر استادی داریم که حداقلی لازم را دارد اما توجه اش به حوزه آموزش است، این فرد امکان ارتقا داشته باشد.» او خاطر نشان کرد: «مسئله اصلی این است که در آیین نامه جدید، مسیر آموزشی، پژوهشی و فناوری را مدنظر قرار داده ایم، البته طبیعتاً یک سری مؤلفه ها برای ارتقا هم مربوط به مؤلفه های عملکردی اساتید است. همچنین امروز یکی از شاخص هایی که در همین آیین نامه پیشنهاد دادیم آن است که اساتید چقدر در تولید محتوای آموزشی که همان فناوری های جدید است، ورود می کنند و برای این اساتید امتیاز قائل شده ایم.»

نفس صندوق های رفاه وزارت خانه های علوم و بهداشت به شمارش افتاد

یکی از بخش های مهم در نظام آموزش عالی را باید صندوق رفاه وزارتین علوم و بهداشت در نظر گرفت؛ صندوق هایی که بحث ارائه تسهیلات به دانشجویان را در قالب انواع وام ها دنبال می کنند. صندوق هایی که حال شان برای سال جاری از لحاظ منابع مالی قابل قبول نبود و طبیعتاً این فشار نیز بیشتر به دانشجویان وارد شده است. به طوری که صندوق وزارت علوم سال گذشته در مجموع ۱۷۴ میلیارد تومان را به دانشجویان زیرنظام های مختلف پرداخت کرده که این میزان برای صندوق رفاه وزارت بهداشت به ۳۲۳ میلیارد تومان در قالب ارائه تسهیلات به ۷۰ هزار دانشجویی رسید؛ در حالی که براساس گزارش مرکز پژوهش ها منابع مالی صندوق رفاه هر دو وزارتخانه، تنها به اندازه پرداخت وام به ۳۶ درصد از دانشجویان تحت پوششان، قدرت خواهند داشت و عملاً بخش قابل توجهی از دانشجویان امکان بهره مندی از تسهیلات این صندوق ها را ندارند. از طرف دیگر به دلیل عدم تأمین منابع مالی، صندوق ها در سال جاری امکان پرداخت وام شهریه به دانشجویان شهریه پرداز را نداشته اند. برای درک بهتر شرایط کافی است نگاهی به میزان تخصیص منابع این صندوق داشته باشیم. عبارت دقیق تر از یک هزار و ۱۹۳ میلیارد تومان اعتبار مربوط به صندوق رفاه وزارت علوم در ۶ ماه ابتدایی امسال، ۶۷۸ میلیارد تومان یا به عبارت دیگر ۵۸ درصد اعتبارات تخصیص پیدا کرده که در این میان سهم درآمد های اختصاصی با سهم ۶۹ درصدی در تخصیص، بیشتر از بودجه دولتی این صندوق بوده است. وضعیت اما برای صندوق رفاه وزارت بهداشت به مراتب بهتر بوده است، به طوری که از مجموع ۶۸۷ میلیارد تومان اعتبار، ۶۳ درصد از آن محقق شده است.

قانون بودجه ۱۴۰۳ حوزه آموزش عالی و تحقیقات، که ۶ ماهه نخست امسال را مورد بررسی قرار داده، میزان تخصیص اعتبارات عمومی به دانشگاه ها از وضعیت خوبی برخوردار بوده، در حالی که اعتبارات صندوق رفاه دانشجویان هر دو وزارتخانه از محل بازپرداخت وام های شهریه به دلیل پایان دوره زمانی بازپرداخت شرایط چندان خوبی نداشته است. اتفاقی که انجام مأموریت از سوی این صندوق ها را با چالش همراه کرده است.

بودجه های هزینه ای و درآمد های اختصاصی از حیث تخصیص تفاوت قائل شویم، باید عنوان کرد به جز دانشگاه تهران که سهم تخصیص درآمد های اختصاصی آن به نسبت بودجه عمومی بیشتر بوده، مابقی دانشگاه ها بیشتر به بودجه های دولتی وابسته بوده اند. اما آنچه در این میان نمی توان از قلم انداخت این که در سال های اخیر بیش از ۹۰ درصد هزینه ها صرف حقوق و دستمزد و تغذیه دانشجویی می شود. با این حساب عملاً نمی توان انتظار داشت چنین تخصیص هایی به حوزه های پژوهشی و یا فرهنگی دانشگاه ها رسیده باشد.

نام دانشگاه	مصوب سال ۱۴۰۳ (میلیارد تومان)			عملکرد سال ۱۴۰۳ (میلیارد تومان)			درصد تحقق		
	هزینه عمومی	اختصاصی	جمع	هزینه عمومی	اختصاصی	جمع	هزینه عمومی	اختصاصی	جمع
فردوسی مشهد	۱۳۳۷	۴۰۹	۱۷۴۶	۵۷۳	۱۴۴	۷۱۷	۴۶	۳۵	۴۳
رازی کرمانشاه	۶۶۹	۱۰۴	۷۷۳	۳۰۴	۲۴	۳۲۸	۴۵	۲۳	۴۲
خواجه نصیرالدین طوسی	۴۸۷	۱۰۴	۵۹۱	۲۶۱	۵۱	۳۱۲	۵۳	۴۹	۵۳
تهران	۳۰۲۰	۱۳۶۲	۴۳۸۲	۱۶۹۷	۷۷۸	۲۴۷۵	۵۶	۶۲	۵۸
شهید باهنر کرمان	۷۱۰	۱۳۴	۸۴۴	۴۰۵	۶۰	۴۶۵	۵۷	۴۴	۵۵
محقق اردبیلی	۵۸۴	۸۴	۶۶۸	۳۱۳	۴۶	۳۵۹	۵۴	۵۳	۵۴
علامه طباطبائی	۱۱۱۰	۱۸۱	۱۲۹۱	۵۳۵	۶۸	۶۰۳	۴۸	۳۸	۴۷

وضعیت اختصاص بودجه های دانشگاهی؛ قابل قبول

در ۶ ماه اول امسال به صورت میانگین ۵۰ درصد اعتبارات عمومی به دانشگاه ها تخصیص پیدا کرده است. این میزان تخصیص نشان می دهد وضعیت دانشگاه ها برای انجام برنامه های خود چندان هم بد نبوده است. هرچند به صورت مشخص میانگین تخصیص بودجه به ۷ دانشگاه فردوسی مشهد، رازی کرمانشاه، خواجه نصیرالدین طوسی، تهران، شهید باهنر کرمان، محقق اردبیلی و علامه طباطبائی مدنظر این گزارش، به صورت میانگین ۴۰ درصد اعلام شده که در این میان بیشترین سهم به دانشگاه تهران با ۵۸ درصد می رسد. به طوری که از ۴

مرکز پژوهش های مجلس بودجه سال آینده دانشگاه های دولتی را ارزیابی کرد

صندوق رفاه ۳۶ درصد دانشجویان

فصل تدوین بودجه، دانشگاه ها تلاش می کنند تا بتوانند سهم بالاتری را از بودجه عمومی کشور داشته باشند. از طرف دیگر با پایان هر سال، میزان تحقق بودجه های اختصاص یافته هم یکی از موضوعات مهم محسوب می شود؛ چراکه هرچه تخصیص منابع واقعی تر باشد، قطعاً برنامه ریزی های صورت گرفته هم بیشتر رنگ واقعی به خود می گیرد. بر اساس گزارش منتشر شده از سوی مرکز پژوهش های مجلس با عنوان «ارزیابی عملکرد

منابع درآمدی صندوق رفاه وزارت علوم پوچ شد

یکی از چالش های صندوق رفاه را باید از دست دادن قابلیت اجرایی صندوق ها برای سرمایه گذاری با هدف ایجاد درآمد و نبل به خودکفایی صندوق است که بر اساس بند ب تبصره ۳ قانون بودجه امسال، این امکان از صندوق ها گرفته شده است؛ در حالی که صندوق وزارت علوم از محل سرمایه گذاری حدود ۴۰۰ میلیارد تومانی خود نزد بانک ها، سالیانه می توانست ۱۳۳ میلیارد تومان سود حاصل از آن را برای امور مختلف به ویژه تعمیر، تجهیز و نگهداری خوابگاه های دانشجویی هزینه کند که عملاً با از دست رفتن این توان، شرایط مالی هم برای این صندوق وخیم شده است.

پولی برای پرداخت پاداش پایان خدمت اساتدان وجود ندارد

حذف ردیف مستقل مربوط به پرداخت پاداش پایان خدمت بازنشستگان دستگاه های اجرایی از قانون بودجه امسال باعث شد دستگاه های اجرایی به جز وزارت آموزش و پرورش مجبور شوند برای تأمین این منابع از طریق درآمد - هزینه از محل بودجه سنواتی خود اقدام کنند، اما از آنجایی که ۹۰ درصد اعتبارات دانشگاه ها عملاً صرف حقوق و دستمزد و تغذیه دانشجویی می شود؛ در عمل هیچ منبع مالی برای پرداخت پاداش پایان خدمت اعضای هیئت علمی وجود ندارد؛ اتفاقی که در شرایط اقتصادی فعلی

۱۸ درصد منابع مالی مورد نیاز تغذیه دانشجویی تأمین نخواهد شد

سنتی، نیمه صنعتی و صنعتی در دانشگاه ها وجود دارد که بهره وری آشپزخانه های صنعتی ۳۰ درصد نسبت به آشپزخانه نیمه صنعتی و ۵۰ درصد نسبت به آشپزخانه های سنتی بیشتر است. این مسئله زمانی مشهودتر است که بدانیم هزینه تمام شده پخت ۳ وعده غذایی در آشپزخانه های صنعتی نزدیک به ۱۲۰ هزار تومان تمام می شود که این مبلغ در آشپزخانه های تقریباً نیمه صنعتی به ۲۲۰ هزار تومان می رسد و در آشپزخانه های سنتی به مراتب بیشتر می شود. با وجود بالا بودن هزینه ها اما هنوز ۶ آشپزخانه سنتی در دانشگاه های وزارت علوم وجود دارد و در مقابل سهم آشپزخانه های نیمه صنعتی هم به ۳۵۸ عدد می رسد. البته برای تبدیل این آشپزخانه ها به نیمه صنعتی به اعتبار ۱۹۲ میلیارد تومانی در سال جاری نیاز است که قطعاً در شرایط فعلی تأمین این مبلغ کار چندان آسانی نیست.

بودجه مربوط به غذای دانشجویی هم از دیگر مسائلی است که بخش قابل توجهی از منابع مالی دانشگاه ها را به خود اختصاص داده است. به طوری که طبق گزارش های ارائه شده از سوی صندوق رفاه دانشجویی وزارتین در مجموع ۱۷ درصد از منابع دانشگاه ها صرف این مسئله می شود، در حالی که دانشگاه های دنیا تنها ۱۰ درصد از بودجه خود را به این حوزه تخصیص می دهند. از طرف دیگر برای سال جاری بودجه در نظر گرفته شده برای تغذیه دانشجویان وزارت علوم و بهداشتی ۶۸۰ هزار میلیارد تومان بوده و در کنار آن، یک هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان نیز از محل منابع اختصاصی صندوق ها به این حوزه می رسد؛ این در حالی است که بر اساس برآوردهای صندوق ها در مجموع ۹ هزار و ۱۲۰ میلیارد تومان اعتبار برای این حوزه نیاز است. یعنی عملاً این حوزه با کسری ۱۸ درصدی در تأمین منابع مالی روبرو است.

آشپزخانه های فرسوده دانشگاهی هدر رفتن منابع مالی

یکی از مؤلفه های اصلی دولتی دانشگاه ها را باید فرسوده بودن غذای دانشجویی از سوی دانشگاه ها با باید فرسوده بودن آشپزخانه ها دانست. به طوری که بر اساس برآوردهای صورت گرفته هزینه مورد نیاز برای پخت غذا بسته به کیفیت آشپزخانه ها کم یا زیاد خواهد شد. امروزه ۳ مدل آشپزخانه